

Poročila, ocene in zapisi — Comptes rendus, révisions, notes

Angelico Prati, *Etimologie venete* a cura di Gianfranco Folena e Giambattista Pellegrini, »Civiltà Veneziana. Dizionari dialettali 4«, Istituto per la collaborazione culturale, Venezia — Roma 1968, str. LX — 211.

Italijanistika će još dugo čekati na svoga Wartburga i na toliko željeni pendant FEW-a pa su stoga svi dijalektalni etimološki rječnici koji se pojave veoma dragocjeni pa makar i bili nepotpuni kao ovaj koji je napisao i uvodnom studijom *I dialetti veneti* (str. XLIII—LIV) popratio genijalni autodidakt Angelico Prati (1883—1961) a posthumno su ga objavili G. Folena, ujedno autor i sažetog ali bogatog predgovora *Ricordo di Angelico Prati* (str. VII—XI), i G. Pellegrini koji je ujedno sastavio bibliografiju radova pokojnog prijatelja (str. XII—XXIV) i vrlo koristan *Indice delle voci degli scritti* (str. XXV—XLII).

Autor, koji inače ima u svom opusu od 141 jedinice, uglavnom etimološke prirode, i takva znamenita djela kao što su etimološke bilješke u kolektivnom *Dizionario di marina medioevale e moderna* (Roma, 1937), čuveni etimološki rječnik *VEI* (Milano, 1951) i *Dizionario valsuganotto* (Venezia—Roma, 1960) koji, ironijom sudbine, nije stigao vidjeti tiskan iako je izašao iz štampe prije njegove smrti, nazvao je svoje djelo skromno »Mletačke etimologije« jer u njemu nisu obrađeni etimoni svih riječi mletačke dijalekatske grupe nego samo onih koje su razni autori i, ponajčešće, on bili prije obradili što u dijalektalnim rječnicima što u leksikološkim studijama, člancima i miscelama koji se tiču govora Triju Venecija. Prati na žalost nije stigao obraditi i mletačku toponomastiku, kako ga je G. Folena nagovarao, a ni rjeđa osobna imena (na ta se osvrće samo ako su prešla u apelative) jer ga je u tome spriječila prerana smrt pa će italijanisti biti i dalje upućeni, što se toponomastike tiče, na djelo D. Olivieri, *Toponomastica veneta*, kojega je drugo popravljeno izdanje izašlo u istoj seriji 1961. godine.

Kako priređivači nigdje ne govore u čemu se stvarno sastoji njihova intervencija, to primjedbe koje ćemo iznijeti idu na račun našeg autora koji je, na str. 1—211, obradio oko šest tisuća natuknica s ukupno više desetaka tisuća dijalektalnih formi, uvijek precizno lokaliziranih i vrlo često popraćenih bibliografskim podacima. Nezgodno je spominjati koji sve leksemi nedostaju (jer je autor vjerojatno znao da E. Rosamani sprema rječnik mletačkih pomorskih izraza pa nije uzeo u obzir mnoge takve termine, većinom grecizme).

Ograničit ćemo se na primjedbe uz svega par leksema:

Iako su mnogi autori priznali slavensko porijeklo riječi *muci!* (str. 109), Prati i tu ostaje pri mišljenju koje je dao u *VEI*. Za hrvatsko porijeklo ne

samo te riječi nego i firentinskog substandardnog *buci!* usp. Ž. Muljačić, *Su alcune voci italiane di origine croata*, »Atti del VII Convegno del Centro per gli Studi dialettali italiani (Torino-Saluzzo, 18—21 maggio 1970)«, Torino 1971 str. 91—94.

Za *intima* (str. 85) usp. i Ž. Muljačić, *Dalmatske studije II (tundela »jastuk«)*, Filozofski fakultet u Zadru, »Radovi«, 5 (1963—1964), str. 70—82. *vissola* »višnja« (str. 201) neće biti germanskog porijekla, kako misli Prati, već najvjerojatnije grčkoga kako drži, argumentirajući svoje mišljenje i porijeklom same biljke koja se iz Male Azije proširila u Evropu, M. Cortelazzo, *L'influsso linguistico greco a Venezia*, Bologna 1970, str. 255. Time se i etimon odgovarajućih rumunjskih i naših riječi potpunije uklapa u etimon koji je uočio već REW 1433, 2, s time da je naše š, s obzirom da je M. Vasmer utvrdio: »Es finde sich nirgends ein slavisches š aus griechischem s«, refleks rumunjskog u kome latinsko i grčko s pred palatalnim vokalima pravilno prelazi u š (usp. SIC > si, SEPTEM > sapte i sl. Za povijest te riječi koja treba tek da se izradi usp. i A. de Vincenz, *Methodisches zur Frage der frühesten Beziehungen zwischen den slavischen und den romanischen Sprachen*, »Das östliche Mitteleuropa in Geschichte und Gegenwart. Acta Congressus historiae Slavicae Salisburgensis in memoriam SS. Cyrilli et Methodii anno 1963 celebrati«, Wiesbaden 1966, str. 118—122.

Alberto Vārvaro, *Storia, problemi e metodi della linguistica romanza*, Napoli 1968, str. 414.

Taj priručnik povijesti romanske lingvistike i njenih problema i metoda ne kani zamijeniti odgovarajuće poglavlje u knjizi C. Tagliavinija, *Le origini neolatine*, Bologna 1964¹ (v. o njoj našu recenziju, *Linguistica* 6, 1964, str. 95—100) kako skromno ističe autor u pregovoru. S naše bismo strane dodali da je autorova namjera bila dati studentima bolji i suvremeniji pregled povijesti romanistike od Vidosova jer taj nizozemski romanist mađarskog porijekla nakon talijanskog izdanja svog priručnika (1959) nije mijenjao glavni tekst nego samo bilješke, i to nebitno (usp. španjolsko izdanje iz 1963. i njemačko iz 1968. god.). Kako povijest romanistike zaprema u biti samo prvi dio Vidosove knjige (173 str.) a ovdje je glavna iako ne i jedina tema, to je očito da je Vārvaro kvantitativno daleko ostavio iza sebe svog prethodnika. U čemu je kvalitetno bolji odnosno potpuniji, vidjet će se niže.

Za razliku od lingvиста Vidosova koji je, u doba kad je pisao nizozemski izvornik svoje knjige (tiskan 1956. god.) bio vrlo skeptičan prema strukturalizmu, naš je autor, iako po temeljnom usmjerenju filolog, pokazao mnogo dobre volje i prema tom pravcu i prema generativnoj i transformacijskoj gramatici i razumijevanja kako za njihove teoretske postavke tako i za njihova praktička ostvarenja na području opće romanistike i proučavanja pojedinih romanskih jezika (najviše se zadržao na radovima strukturalista A. Martineta i H. Weinricha). Treba mu priznati da je pokazao i mnogo više zanimanja za velike romaniste 19. st. nego Vidos koji je svu povijest romanistike do pojave lingvističke geografije zbio u tridesetak stra-